

УДК 657.2

Гудзь М.В.¹

Сергєвнина К.О.²

¹ д-р екон. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. МТЕ-219 НУ «Запорізька політехніка»

РОЗВИТОК ФУНКЦІЙ КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

Контроль – важлива функція менеджменту, застосування якої дає керівнику слідкувати за виконанням управлінських рішень і вносити корективи. Основне завдання контролю - забезпечити досягнення цілей і місії організації. Потреба контролю є об'єктивною і визначається дією таких чинників: зміною законів, політики, структури організації тощо; небезпекою виникнення кризових ситуацій; потребою підтримувати успіх організації; боротьбою за ринки збуту товарів.

Метою роботи є визначення шляхів розвитку функції контролю в системі менеджменту підприємства.

Функція контролю спрямована на виявлення відхилень у виробничому процесі і полягає у своєчасній їх ліквідації. Контроль повинен: орієнтуватися на досягнення конкретних результатів; забезпечувати своєчасність, мобільність, надійність та гнучкість застосування контрольних операцій; відзначатися простотою; бути економічним, тобто базуватися на порівнянні витрат на його організацію з його результатами. Отже, об'єктом контролю повинні бути результати діяльності і в жодному разі не співробітники. На жаль, дуже часто трапляється так, що контролюється сама особистість, що породжує у підлеглих страх і емоційне напруження при слові "контроль". Контроль в умовах ринкових відносин, коли вимагається розкриття всіх резервів працівника, має бути інструментом управління і мотиватора високої продуктивності праці.

Як справедливо наголошує А.А.Кузнецов, «в межах кожного підприємства контроль може бути у складі управлінського контролю та внутрішнього контролю. При цьому внутрішній контроль спрямований на надання впевненості користувачам фінансових звітів щодо відповідності таких звітів встановленим нормам та правилам. Управлінський контроль є проміжною ланкою між управлінським обліком та менеджментом компанії та є дійовим інструментом менеджменту з позиції досягнення стратегічних завдань всередині компанії» [1, с. 100]. Штати контролерів можуть бути створені всередині фірми, а також спеціалізованими (аудиторські фірми). Внутрішньофірмові контролери займаються перевіркою підприємств у цілому, стратегічним контролем, перевіркою запасів готової продукції,

реалізації тощо. У всіх цих сферах існує відповідальність контролера за такі функції, як планування, аналітична та інформаційна функції.

У розвинутих країнах контроль виступає методом для удосконалення управління діяльністю підприємств, який пронизує всі рівні. Так, наприклад, у США і Великобританії діють стандарти, що зобов'язують підприємства створювати систему внутрішнього контролю (СБК) [2, с. 34- 35]. Комісія COSO (Комісія Трідвея, The Committee of Sponsoring Organization of The Treadway Commission) розробила концепцію, згідно з якою внутрішній контроль виступає процесом, який є результатом дій ради директорів, менеджерів усіх рівнів та інших співробітників компанії необхідним для забезпечення досягнення поставлених цілей за наступними напрямками: ефективність операційної діяльності, достовірність фінансової звітності, дотримання відповідних норм законодавства.

На сучасному етапі розвитку економічних відносин в Україні потреба вдосконалення функцій управління зростає. Контроль є однією з важливих функцій управління, оскільки він здійснюється в конкретній системі, на конкретному рівні управління та інтегрує з кожною із функцій управління, забезпечуючи їх організацію та виконання. Контроль не тільки дає інформацію з метою аналізу ступеня досягнення цілей, а й виступає обов'язковою умовою виникнення нового циклу управління. Маючи тісний взаємозв'язок з іншими функціями управління контроль є основним джерелом інформації для розробки та прийняття оптимальних управлінських рішень [3, с. 111].

Проблемою службового контролю є відбір оцінок підлеглих для встановлення ступеня виконання ними своїх посадових функцій. Багатьма керівниками допускається така помилка. Більшості з них найчастіше недостатньо факту добре виконаної підлеглим роботи. У керівника нерідко складається враження, що завдання можна було виконати значно краще, і він обрав би інший варіант виконання. Така оцінка означає, що підлеглий, бажаючи отримати схвалення, повинен ніби перевтілитись в особу керівника, що нездійсненно і непотрібно. В результаті в підлеглого виникає відчуття безпомічності та незадоволеної образи, неприязні до праці, втрата віри в свою працездатність.

Таким чином, підводячи підсумок, можна зробити висновок, у діяльності підприємства є дуже багато сторін, які мають бути підконтрольні колективу або його представникам. В умовах демократичного розвитку - це один із засобів залучення колективу до управління підприємством та впливу на його керівництво. Можна визначити за результатами дослідження наступні шляхи розвитку функції контролю в системі менеджменту підприємства: організація внутрішнього контролю на підприємстві, бажано зі створенням системи внутрішнього контролю, у т.ч. контролю якості;

розробка критеріїв та системи оцінювання виконання виробничих процесів за віддаленої форми зайнятості персоналу в умовах пандемії COVID-19; контроль виконання виробничих функцій персоналом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кузнецов А.А. Управлінський контроль: сутність, місце та призначення. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2015. №2 (19). С. 97-105.

2. Костирко Р.О. Внутрішній контроль фінансово-економічної стійкості підприємства: зміна існуючої парадигми в кризових умовах. *Статистика України*. 2009. № 3. С. 34-39.

3. Новікова Х.К. Внутрішній контроль як основна складова управління діяльністю підприємства. *Економічний аналіз: зб. наук. праць*. Тернопільський національний економічний університет. Економічна думка. 2015. Том 19. №2. С. 109-116.